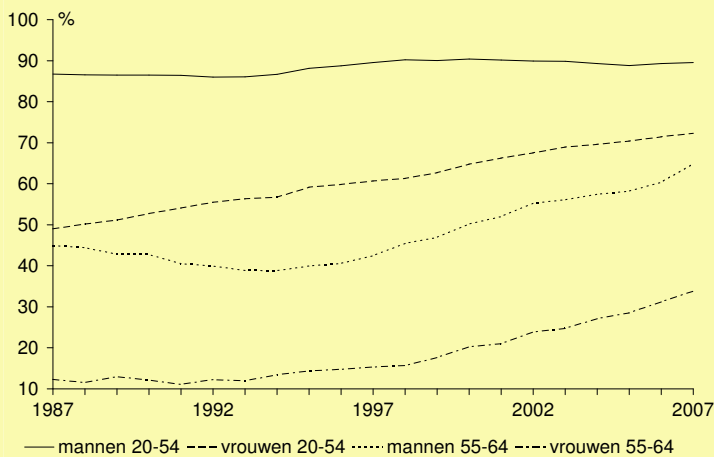

Participatie van vrouwen en ouderen stijgt

Participatie op de arbeidsmarkt is om verschillende redenen een belangrijke doelstelling van het kabinetsbeleid. Vanuit sociaal oogpunt draagt participatie bij aan de integratie van kansarme groepen in de maatschappij en vanuit economisch oogpunt draagt het bij aan de financiële houdbaarheid van de welvaartsstaat. De participatiegraad van de bevolking 20-64 jaar is de afgelopen jaren sterk gestegen, van 62% in 1987 tot 74% in 2007. Naar verwachting zal de participatie verder stijgen naar 75% in 2009. Welke groepen dragen bij aan de toename van de participatie?

De participatie van mannen van 20-54 jaar is stabiel en beweegt hooguit licht met de conjunctuur mee. In de jaren met een hoge economische groei is de participatie van mannen namelijk iets hoger. De participatie van vrouwen van 20-54 jaar is sterk gestegen. Hierbij speelt het stijgende opleidingsniveau van vrouwen een belangrijke rol. Daarnaast is echter ook de veranderende bereidheid om te participeren over de opeenvolgende generaties vrouwen belangrijk, mede beïnvloed door ontwikkelingen in de kinderopvang en de maatschappelijke houding tegenover werkende moeders.^a De participatie van vrouwen van 55-64 jaar neemt eveneens toe. Ook hier worden oudere generaties vrouwen vervangen door jongere generaties met een hogere participatie.

Bruto participatiegraad van bevolking naar leeftijd en geslacht, 1987-2007

De ontwikkeling van de participatie van mannen van 55-64 jaar kent een duidelijke trendbreuk. De daling die over een lange periode heeft plaatsgevonden is rond 1995 omgebogen in een stijging. Het is aannemelijk dat gunstige economische omstandigheden en een veranderende houding van werkgevers en oudere werknemers tegenover langer doorwerken hieraan hebben bijgedragen. Vanaf 1997 heeft ook een sterkere financiële prikkel tot doorwerken door de overgang van VUT naar prepensioenregelingen bijgedragen aan de toename van de participatie van ouderen. De overgang is in 1997 begonnen voor werknemers van de overheid en het onderwijs, andere sectoren volgden later. In 2006 en 2007 is de participatie zelfs relatief sterk opgelopen. Hierbij speelt de wet VPL en het feit dat de resterende VUT-regelingen voor 55-plussers per 1 januari 2006 actuariel neutraal zouden moeten zijn een belangrijke rol.^b De huidige sterke toename zal echter weer afzakken omdat iedereen zich zal aanpassen aan het post-vut tijdperk. Het effect van de maatregel op de participatie van de totale beroepsbevolking zal desondanks toenemen. Door de vergrijzing neemt immers het aandeel van de groep van 55-64 jaar in de beroepsbevolking over de tijd toe.

^a R. Euwals, M. Knoef en D. van Vuuren, 2007, The Trend in Female Labour Force Participation: What to Expect for the Future?, CPB Discussion Paper 93.

^b CPB, Effecten van participatiebeleid, CPB Notitie, 6 juni 2008.